LAUSUNTO

Asia: HE 214/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsälain muuttamisesta. Maa- ja metsätalousvaliokunta, 10.11.2026.

Suomen ilmastopaneeli
Jyri Seppälä, Raisa Mäkipää, Sampo Soimakallio

TAUSTAA

Valmistelun taustalla on Puhtaan energian, ympäristön ja huoltovarmuuden ministerityöryhmän (PEYH-minry) 8.4.2025 tekemät linjaukset metsien kasvua ja maankäyttösektorin hiilinieluja tukevista toimista. Hallituksen esitysluonnos metsälain muuttamisesta on osa laajempaa metsien kasvun ja hiilinielujen vahvistamisen toimenpidepakettia.

SUOMEN ILMASTOPANEELIN NÄKEMYKSET JA KANTA

Ilmastopaneeli esitti näkemyksensä luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsälain muuttamisesta ja siihen liittyvistä asetusluonnoksista 7.8.2026 päättyneellä lausuntokierroksella. Aiemman lausuntonsa mukaan Ilmastopaneeli näkee esityksen tarpeellisena metsien hiilinielujen vahvistamisessa, mutta ei riittävänä. Tämän vuoksi tässä lausunnossa toistetaan aiemman lausunnon huomiot ja ehdotukset hiilinielujen vahvistamiseksi.

Eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuu ja siihen liittyvät uudistamisvelvoite (2a§, 5§ ja 8§)

Suomen ilmastopaneeli näkee esityksen tarpeellisena metsien hiilinielujen vahvistamisessa, mutta ei riittävänä.

Esityksen perusteluissa tuodaan hyvin esiin, että viime vuosikymmenen aikana metsiä on kasvatushakkuissa voimakkaasi harvennettu. Tämä on hidastanut puuston ja maaperän hiilivaraston kasvua eli pienentänyt metsien hiilinielua. Tilanteen parantamiseksi esityksessä ehdotetaan, että metsän uudistamisen edellytyksistä ja ilmoituksen tekemisestä olisi huolehdittava myös eri ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä. Lisäksi kasvatushakkuussa jätettävän puuston riittävän määrän arviointia täsmennettäisiin. Suomen ilmastopaneeli näkee, ettei pelkkä ilmoituksen tekeminen ja tieto jätettävän puuston riittävän määrästä kasvatushakkuun yhteydessä riitä. Jotta esityksellä olisi tarvittava vaikuttavuus, jätettävän puuston riittävä määrä kulloisessakin tilanteessa, tulisi olla metsänomistajaa velvoittava ja sen laiminlyönti liian voimakkailla harvennuksilla sanktioitaisiin metsärikkomuksena.

Suomen ilmastopaneeli näkee, että samassa yhteydessä, kun tehdään muutosta metsälakiin eri ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuusta ja siihen liittyvät uudistamisvelvoitteesta, tulisi tuoda selvät pelisäännöt päätehakkuun minimiajankohdasta. Kuten perustelumuistiossa tuodaan esiin, liian aikaisin tehtävät päätehakkuut heikentävät metsien hiilinielua. Kiertoaikaa maltillisesti pidentämällä lisättäisiin myös puuston kasvua. Nykyisin metsänomistajan ei tarvitse noudattaa harvennuksia ja kiertoaikaa koskevia metsänhoitosuosituksia. Suomen ilmastopaneeli näkee, että päätehakkuiden minimiajankohta eri tilanteissa olisi myös jäljempänä määriteltävä asia kasvatushakkuun yhteydessä jätettävien puustomäärien lisäksi. Ja päätehakkuun minimiajasta poikkeaminen sanktioitaisiin metsärikkomuksena.

Metsän uudistamisilmoitus (14a§ ja 23a§)

Esityksessä ehdotetaan, että metsälakiin lisättäisiin velvoite laatia metsän uudistamisilmoitus, kun metsänuudistamisen toimenpiteet on tehty. Metsän uudistamisilmoituksen laiminlyönti sanktioitaisiin metsärikkomuksena. Suomen ilmastopaneeli yhtyy tältä osin esitykseen.

Suomen ilmastopaneeli näkee, että tässä yhteydessä tulisi tuoda pelisäännöt päätehakkuun minimiajankohdasta, jonka poikkeamisesta sanktioitaisiin metsärikkomuksena. Tarkemmat perustelut löytyvät kohdasta eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuu ja siihen liittyvä uudistamisvelvoite.

Esityksen vaikutukset

Edellä esittämämme muutokset metsälakiin olisivat myös selvä signaali EU:n suuntaan, että Suomi pyrkii korjaamaan metsiemme nykyisin ammottavaa hiilinieluvelkaa EU:n maankäyttösektorin velvoitteen täyttämiseksi. Samalla myös parannettaisiin edellytyksiä Suomen ilmastolain mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Edellä esittämämme muutokset antaisivat myös paremmat perusteet arvioida määrällisesti metsälain muutoksen määrällisiä vaikutuksia metsäsektorin hiilitaseen kehitykseen. Nykyisellään vaikutusarvio on jäänyt kuvailevalle tasoille. Määrällinen arvio olisi syytä tehdä, koska metsälain yhtenä perusteena on nimenomaan hiilinielujen vahvistaminen.

Muut huomiot

Muilta osin Suomen ilmastopaneeli näkee metsälain muutosesityksen tarkoituksenmukaiseksi ja perustelluksi.